

Samval

– auka kunnskap og medverknad

Anne Regine Lager, seksjonsleder
På vegne av Samvalgssenteret og Helsekompetanse

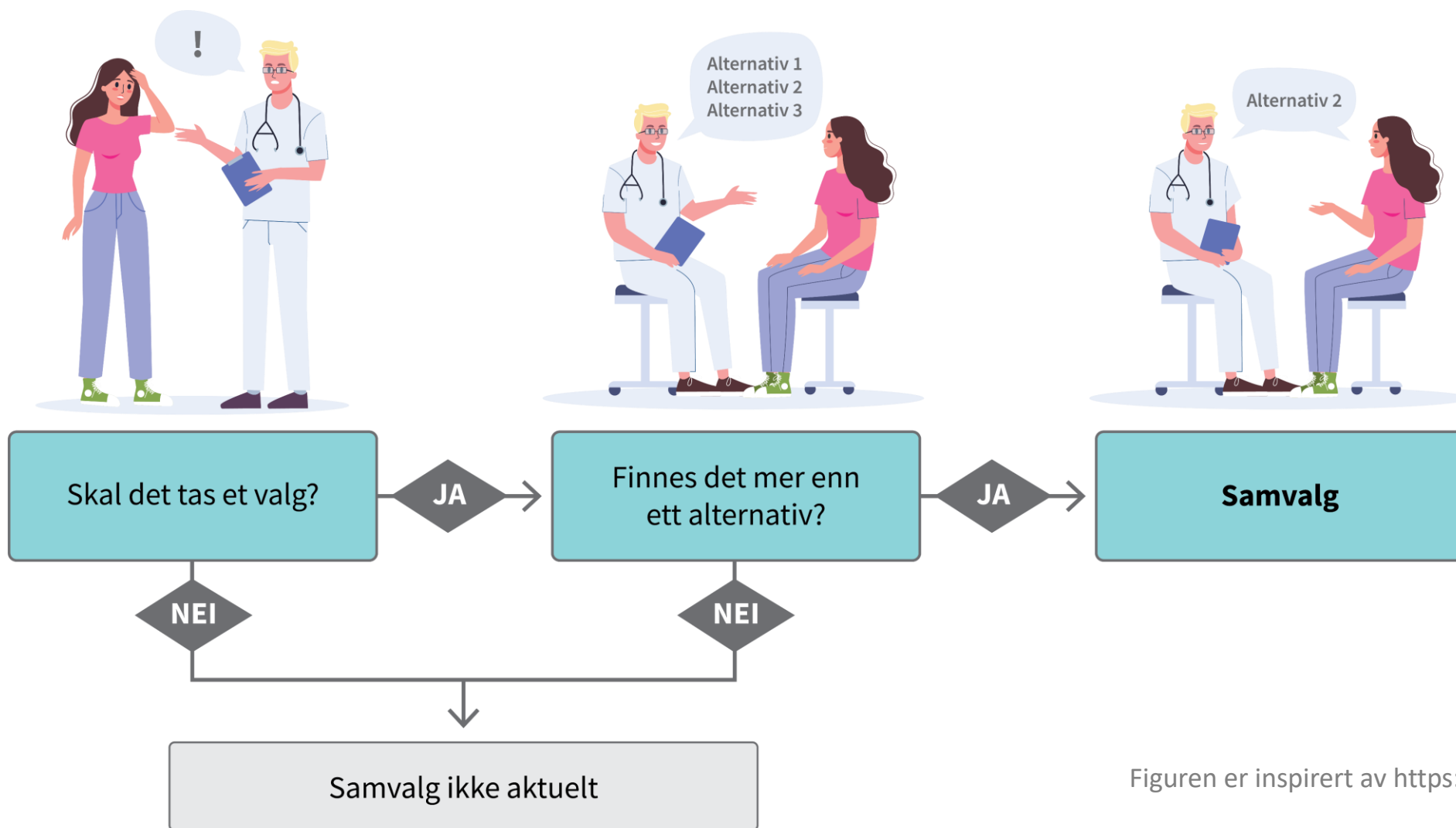
Samvalg

«Pasient og helsepersonell **samarbeider** om å treffe beslutninger om utredning, behandling og oppfølging, **i den grad og på de måter pasienten ønsker**. Pasienten får støtte til å vurdere alternativene, ut fra **beste tilgjengelige kunnskap om fordeler og ulemper**, og til å utforske **egne verdier og preferanser**.»

Nasjonal helse og sykehusplan 2016-2019

Samvalg er brukermedvirkning på individnivå

Når er samvalg aktuelt?

Figuren er inspirert av <https://share-to-care.de/>

Mari-Mette Graff

Leder, Landsforeningen for overvektige

Samvalg er **et valg som gjøres sammen** av to personer.

Det må være **likeverdighet**.

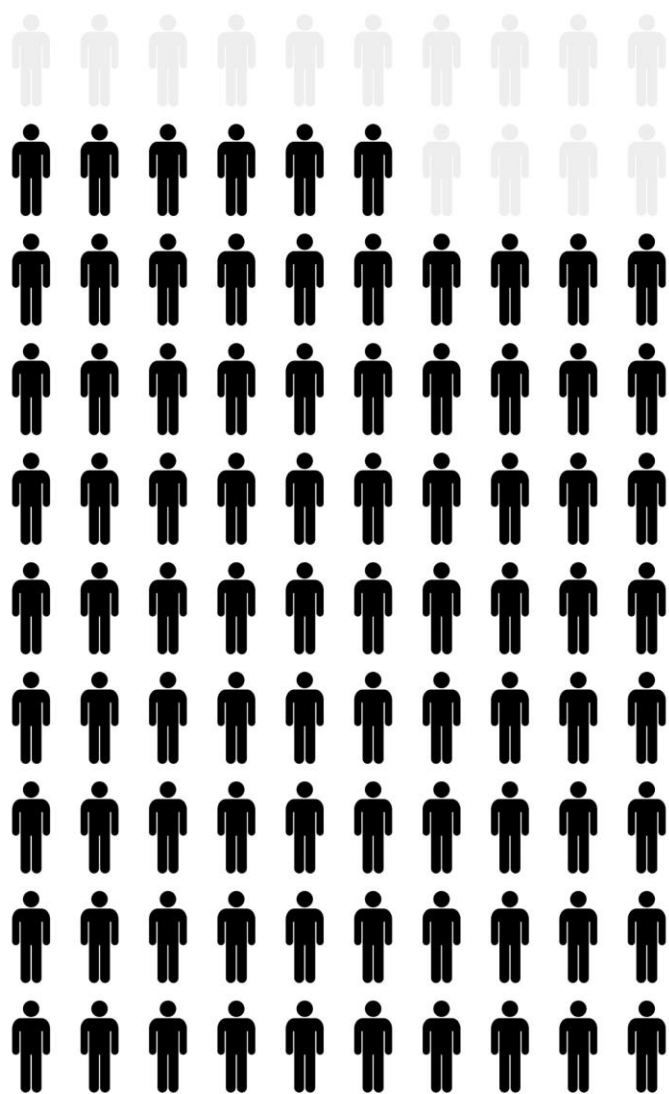
Den profesjonelle må være bevisst på **asymmetrien**,

og må bruke

et språk som legger til rette for et reelt valg sammen

Foto: Yngve Olsen

86%

Hege Sagstuen Haugnes

Overlege Kreftavdelingen, UNN

«For meg betyr samvalg at
pasienten engasjeres

og selv tar **større ansvar** for
behandlingen»

Foto: Rune Stoltz Bertinussen

Forskning viser at samvalg gir...

- Mer fornøyde og bedre informerte pasienter
- Økt gjennomføring av påbegynt behandling
- Deltar mer i valg av egen behandling

Referanser:

- 1) Légaré F, Adekpedjou R, Stacey D, et al. Interventions for increasing the use of shared decision making by healthcare professionals. *Cochrane Database Syst Rev*. 2018)
- 2) Shay LA, Lafata JE. Where is the evidence? A systematic review of shared decision making and patient outcomes. *Med Decis Making*. 2015

Foto: Samvalgssenteret

Pasient- og brukarombudet

Kommunikasjon og samval:

Dårleg kommunikasjon skaper **utryggleik** hos den enkelte,

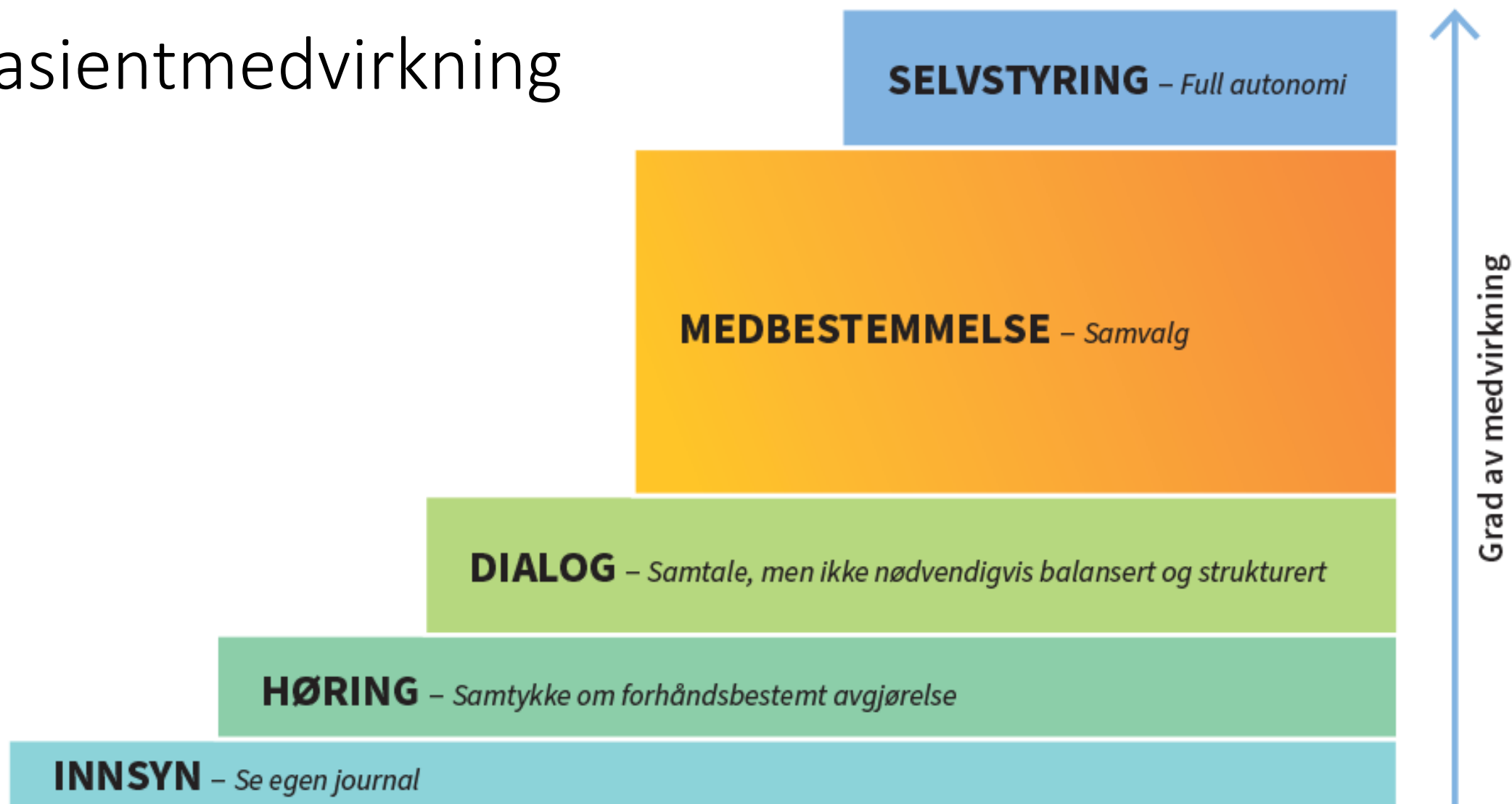
svekkjer tilliten og

kan utgjere ein **pasienttryggleiksrisiko**.

*Foto og sitat: Pasient- og brukarombudet
i Helse Vest, årsmelding 2022*

Pasientmedvirkning

Arnstein, SR. (1969). A ladder of citizen participation. Journal of the American Institute of Planners, 35(4), 216-224.

Thompson, AGH (2007). The meaning of patient involvement and participation in health care consultations. A taxonomy.

Helse- og
omsorgsdepartementet

*«Samval og høve for bruk av samvalsverktøy
skal leggje til rette for meistring
og aktiv deltaking frå pasienten»*

(Oppdragsdokumentet til Helse Vest, 2023)

Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)

Oppdragsdokument 2023
Helse Vest RHF

Oppdatert 17. 1.2023

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Tall til glede og nytte

- eller «hva betyr tall for samvalg?»

Brystkreftregisteret

- 62% (726 av 1173) **ønsket å bli involvert** i svært stor eller stor grad
- Av disse svarte 61% (443 av 726) at **de var involvert** i svært stor eller stor grad
- Helse Vest: akkurat samme trend

Nasjonalt kvalitetsregister for brystkreft, årsrapport 2021

- Brystkreftpasienter må selv få velge

Av Solveig Brekke Weltzien, 17.11.2021

Alle norske brystkreftpasienter må få en reell valgmulighet i forbindelse med brystkreftinnlegg, oppfordrer Ellen Schlichting, kirurg og leder for bryst- og endokrinkirurgi ved Oslo Universitetssykehus.

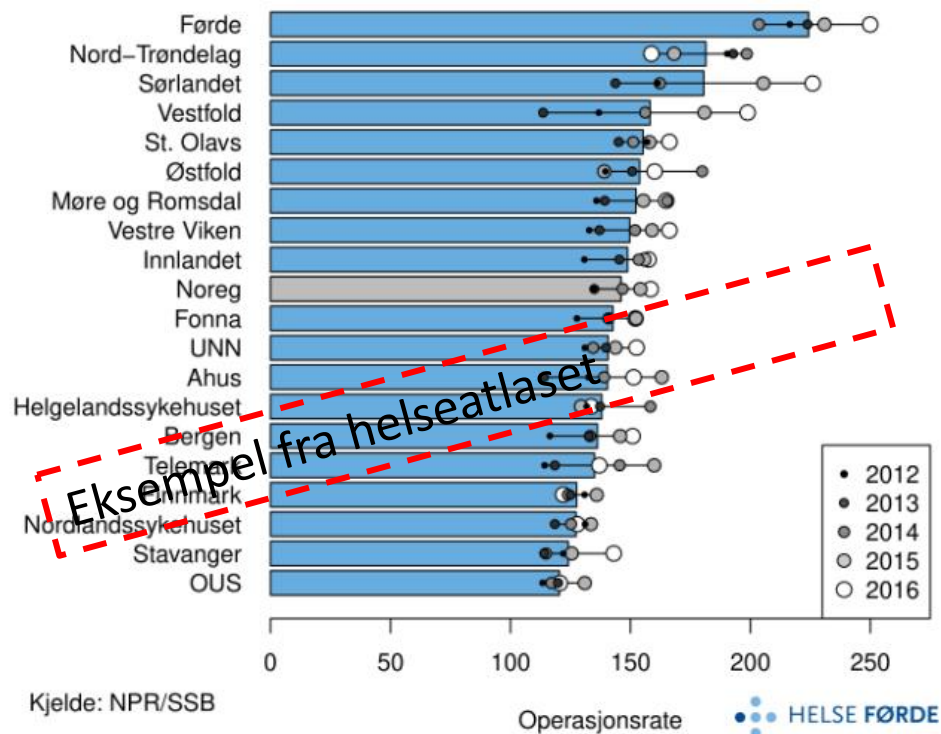
Registre i startgropa for medvirkning

I disse registrene fra *Helse Vest* samles det inn data om medvirkning, men de er ikke på trykk i årsrapportene enda:

- Smerteregisteret
- KVARUS
- Intensiv
- Diabetes

Det føreligg **ikkje kunnskap om forskjellar i førekomst** av kneleddsartrose som kan forklare variasjonen, og den er **vurdert til å vere uønska**.

Kneartrose

Her får du kunnskap om kneartrose og fordeler og ulemper ved behandlingsmulighetene. Det kan hjelpe deg slik at du sammen med legen kan finne den behandlingen som passer best for deg og ditt liv.

1. Om kneartrose ▼
2. Hva handler valget om? ▼
3. Hvilke muligheter finnes? ▼
4. Hva er viktig for deg? ▼
5. Sammendrag ▼
6. Hva passer best for deg? ▼

Hvorfor skal jeg være med og bestemme?

▶ Spill av video

Være med og bestemme

▶ Spill av video

Overvinne smertene

▶ Spill av video

Være med å ta valget

Spørsmål som du kan stille til din behandlar:

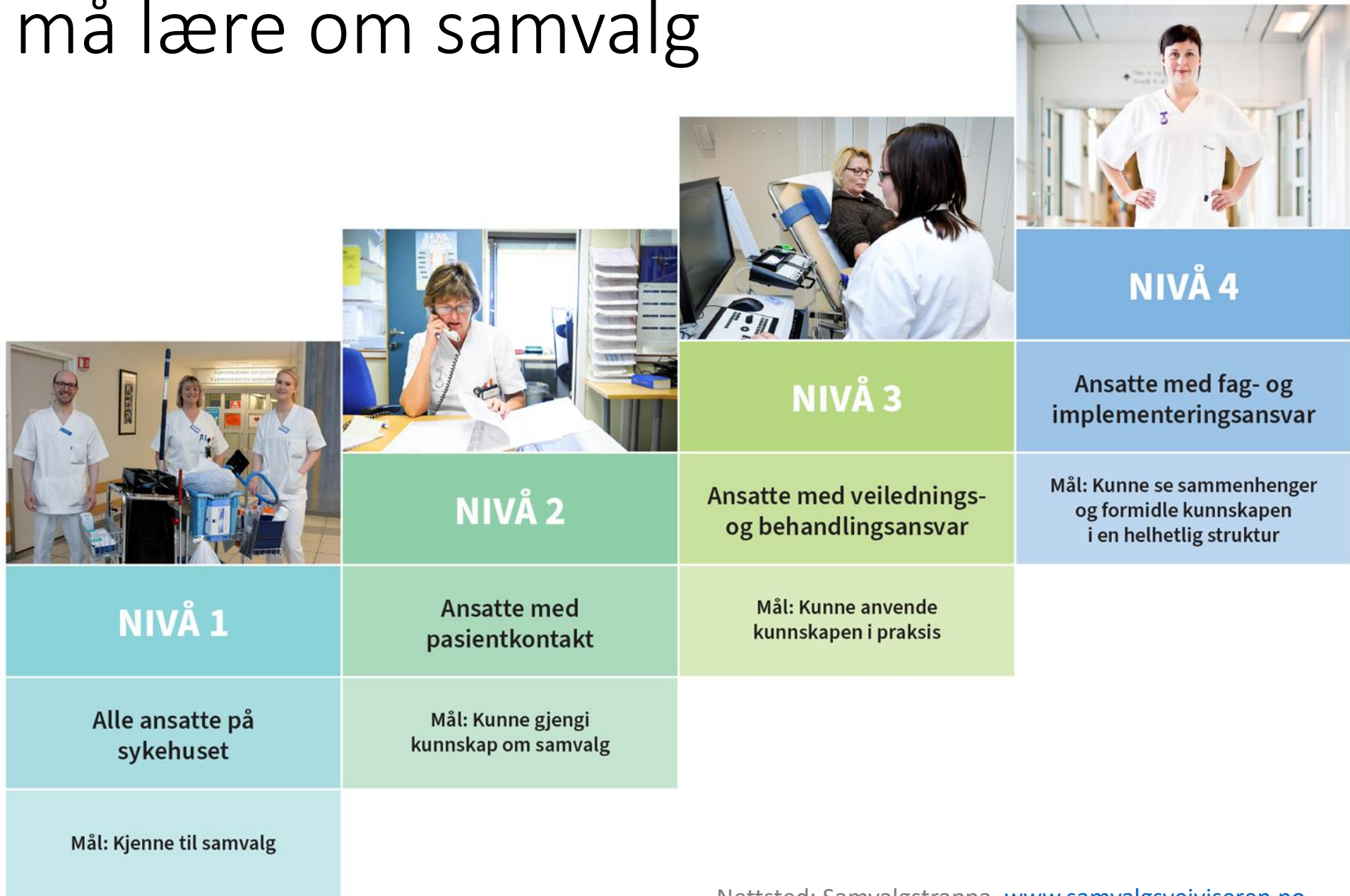
- Kva slags alternativ har eg?
- Kva slags fordelar og ulemper er mogeleg ved desse alternativa?
- Kor sannsynleg er det at eg vil oppleve noko av dette?

Hvordan kan pasienten forberede seg?

- Kjenne **rettighet** til å delta i beslutningen
- Få **støtte og invitasjon** fra helsepersonell
- Forstå **hvorfor** det er viktig å delta
- Få korrekt og forståelig **informasjon** om helsetilstanden

Ansatte må lære om samvalg

Hva betyr samvalg for helsetjenesten?

Foto: Yngve Olsen

... en **fornuftig disposisjon** av ressursene, fordi pasienten på en helt annen måte har **eierskap til forløpet og helsa si**

... samvalg kan føre til at flere pasienter faktisk **gjennomfører behandlingen** og at **compliance kan øke**

Foto: Rune Stoltz Bertinussen

[Samvalgsveiviseren.no](https://samvalgsveiviseren.no) har som formål å bidra med praktiske råd for innføring av samvalg

*Økt kunnskap og
medvirkning*